

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԻՆՖՈՐՄԱՅԻԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

4

ԵՐԵՎԱՆ
1987

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՍՄԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԻՆՖՈՐՄԱԹԻՎՅՈՒ
Կ Ե Ն Տ Ր Ո Ն
ԳԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Գիտաինֆորմացիոն Բյուրի ետևին
Մատենագիտություն

A $\frac{II}{76679}$

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԵԱԼ
ՀՈՎՀԱՆՆԵՄ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ 1987

АКАДЕМИЯ НАУК АРМЯНСКОЙ ССР
ЦЕНТР НАУЧНОЙ ИНФОРМАЦИИ ПО ОБЩЕСТВЕННЫМ НАУКАМ
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ

Библиография

МАРШАЛ СОВЕТСКОГО СОЮЗА
ОВАНЕС БАГРАМЯН

ЕРЕВАН 1987

ՄԱՐՇԱԼ ՀՈՎՀՍՆՆԵՍ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ
/ 1897-1982 /

Բաղրամյանը կյանքի փառասան ռազմի է անցել: Դեռևս առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին, որպես կամավոր ծառայելով ռուսական բանակում, նա մինչև իր մահը, 1982 թվականի սեպտեմբերի 21-ը, անընդմեջ ծառայել է բանակի շարքերում՝ շարքային զինվորից հասնելով զորավարական ամենա սրժր կոչման՝ Սովետական Միության Մարշալի աստիճանի: Որպես զինվորականի, քաղաքացու նրա բնավորության, քաղաքացիական կենցաղի, աշխարհայացքի ձևավորման համար խոշոր նշանակություն ունեցավ նրա գործունեությունը Սովետական Հայաստանում 1920-ական թթ.: Աշխատելով Ա.Մյասնիկյանի, Ա.Սրապիտյանի /Լուկուշին/, Գայի /Հ.Բժշկյան/, Ա.Հովհաննիսյանի, Ա.Խանջյանի և մի շարք ուրիշ ականավոր կուսակցական ու պետական գործիչների հետ, Բաղրամյանը մեծ ջանքեր է ներդրել երիտասարդ սովետական հանրապետության զինված ուժերի կազմակերպման, նրանց մարտական պատրաստության ապահովման գործում: 1923-1931 թթ. Բաղրամյանը եղել է հայկական հրաձգային դիվիզիայի հեծյալ գնդի հրամանատար:

Բաղրամյանի զորավարական տաղանդը հզոր ուժով վայելցրել է 1941-1945 թթ. Հայրենական մեծ պատերազմում: Նա իր մնացուցիկ տեղը զբաղեցրել է Հայրենական հաղթական ճակատամարտերը զխավորած սովետական զորավարների պայծառ համատեղումից շարքում, որի ականավոր ներկայացուցիչներն են Գ. Ժուկովը, Ա. Վասիլևսկին, Կ. Ռոկոսսովսկին, Ն. Վատուտինը, Ի. Կոնևը, Հ. Խաչկովը, Բ. Շապոշնիկովը, Լ. Գոլոբորովը և ուրիշները: Բաղրամյանը պատերազմին մասնակցել է նրա առաջին օրից մինչև վերջինը: Արդեն մինչև պատերազմը նա իրեն դրսևորել էր որպես բազմակողմանի զորագացած հմուտ հրամանատար: Հ. Բաղրամյանն ավարտել էր Ս. Ֆրունզեյի անվան զինվորական ակադեմիան և ՍՍՀՄ Ջինված ուժերի զխավոր շտաբի ակադեմիան, դասախոսել ակադեմիայում, հանդես եկել ոսպմագիտական հոդվածներով, որոնցում արվում էին ժամանակակից պատերազմում զորքի տարբեր տեսակների կիրառման վերաբերյալ արժեքավոր առաջարկություններ:

Պատերազմի առաջին իսկ օրը Բաղրամյանը Կիևի հատուկ զինվորական օկրուգի շտաբի պետի տեղակալը և օպերատիվ դաժնի բնույթի հետազոտում, պատերազմի ընթացքում, նա հաջորդաբար զխավորում է Հարավ-արևմտյան ուղղությամբ, ապա նույնտևումն օպերատիվ շտաբի ու օպերատիվ բաժինը, 16-րդ բանակը, որը նրա ղեկավարությամբ մարտերում

ցուցաբերած ռազմական վարպետութեան համար վերակազմվում է որպէս 11- և գվարդիական բանակ, իսկ 1943 թվականի նոյեմբերից՝ Առաջին մերժ-բալթյան ռազմամակառոյ: Բաղրամյանը շահել է մի ամբողջ շարք մակատա-մարտեր, որոնք և մտահոգեցրեց, և կատարման առումով դարձել են զին-վորական հոծ պանզավաների մասնակցութեամբ զենքի բոլոր տեսակներով ուժեղ հակառակորդին ջախջախելու դասական օրինակներ:

Բաղրամյանը եղել է համակողմանի, հանրագլխական մտածելակեր-պով օժտված անհատականութիւն, նրա զիտակէն հետաքրքրութիւններն ընդգրկում էին ռազմական արվեստի ու պատմութեան, ստրատեգիայի ու տակտիկայի առաջնահերթ պրոբլեմները: Դրա լավագույն ասպցուցն է նրա թորած հալուած ռազմապատմագիտական ժողովրդականութեամբ:

Հետապետեալ յան յարիներին, զրեթե շորս տաւնամյակ, Բաղրամ-յանը իր անխոնջ գործունեութեամբ աշխատում էր սովետական պետութեան ռազմարդարան հզորութեան հետազա ամրապնդման համար: Նա եղել է մերժբալթյան զինվորական օկրուգի հրամանատար, ՍՍՀՄ պաշտպանութեան մի ստրի տեղակալ, ՍՍՀՄ պաշտպանութեան միտիտորութեան գլխավոր տեսուչների խմբի ղեկավար: Այս ամենի հետ մեկտեղ Բաղրամյանը անչափ կարեւոր գիտահետազոտական գործունեութիւն է ծավալել մի շարք աշխա-տութիւններում ընդհանրացնելով Հայրենական մեծ պատերազմի մակատա-մարտերի փորձը, բացահայտելով և գնահատելով նրա նշանակութիւնը սորդի շրջանի ռազմական ոտրատեղայի և տակտիկայի առումով:

Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին տիտերին Սովետական Ուկրա-ինայի մայրաքաղաք Կիևի համար ծավալված մարտերին է նվիրված Բաղրամ-յանի ,, Հերոս քաղաքը Գնեպրի ակիւն,, աշխատութիւնը, որը առանձնա-նում է ոչ միայն պատերազմի առաջին ամիտներին սովետա-գերմանական ռազ-մամակտի հարաբերի հաւանում ծավալված գործողութիւններին, այլ և ընդհանրապէս ռազմականում ստեղծված իրադրութեան խոր վերլուծու-թեամբ: ,, Իվան խրիտաֆորովիչը անցավ Կիևի համար մղված արյունահեղ մարտերի բոլորով, - զրեւ է բանակի զենեւալ Ս.Շտուսենկոն,, երբ Հարաւ-արեւմտյան ռազմականոր շտաբն ընկավ շրջապատման մեջ, զենեւալ-մայր Բաղրամյանը ավելի քան հազար զինվորների և սպաների դուրս բերեց օդա-կից: Եւ մեկ անգամ չէ, որ Բաղրամյանն ստիպված է եղել իր աչքերի առջև տեսնել մահվան սպառնալիքը, և միշտ էլ անձնական արիւթյան ու քաջութեամբ օրինակ է ցուցնում սովետական զինվորներին, ,, Բաղրամյանի անմիջա-կան ղեկավար մասնակցութեամբ իրագործվեցին Դոնի Ռոստովի ազատագրումը 1941 թվականի նոյեմբերին և Ելեցի ռազմական գործողութիւնը՝ զենեւալ-բերին: ,, Այսպէս մենք հասանք հաթանակի,, աշխատութիւնը ևս զրված

է արխիվային հտրուստ նյութի հիման վրա՝ որոնց մէջ զգալի մասի կերտողը հենց պատերազմի թոհուրոհումը և՛ղել է ինքը՝ զորավարը։ Ղեկնորդութեամբ նշանակուած յուն ունեն Բաղրամ յանի հուշագրութեանը, որոնք ընդգրկում են նրա արտակարգ ուսանելի կյանքի բոլոր կարևոր իրադարձութեանները։ Միջև կարելի է զրել Հայրենական մեծ պատերազմի պատմութեանը մի կողմ թողնելով յայն սկզբունքային ուղղուններն ու շտկումները, որ Բաղրամ յանը կատարել է Կուրսկի Օսլոտամարտի, ,, Բազրատին,, գործողութեան և սովետական զորքերի մի շարք այլ գործողութեանների նախապես զրկման ընդունուած պլաններում։ Այն որ 1942 թվականի մայիսին խարկովի գործողութեանը կարող էր այլ ելք ունենալ, յիս ժամանակին ընդունուած Բաղրամ յանի առաջտրկութեանը և հարավ-արևմտան ուղղութեանը տրամադրութեան ստրատեգիական մասշտաբի ոնգրութեանը։ Ռազմապատմական գիտութեան համար սկզբունքային նշանակութեան ունեն խոտինեցի, Գորոդոկի, Վիտրեակի, Շյաուլյայի, Մեմելի, ,, Ջեմլանդ,, և մի շարք այլ գործողութեանների վերլուծութեաններն ու զնահատութեանները, որ կատարել է Բաղրամ յանը։

Բաղրամ յանը մի շարք աշխատութեաններում, մասնավորապես հուշագրութեաններում, անդրադարձում է հարազատ ճողովրդի պատմութեան հարցերին։ Օտարերկրյա զավթիչների դեմ հայ ժողովրդի հերոսական մաքսուումները ճիշտ, օքյակտիվ զնահատականն են արժանացել հուշագրութեանների յայն էջերում, որոնք վերաբերում են թուրք շարոարարների կողմից կատարուած հայերի ցեղասպանութեանը, մեր ազգային-ազատագրական շարժմանը, ժողովրդական հերոս Անդրանիկին, Մարտիրոսապտի Օսկատամարտին։

Բաղրամ յանը ղեկավարել է ռազմական արվեստի, գիտութեան և պատմութեան տարբեր պրոբլեմներն ընդգրկող հիմնարար աշխատութեանների հեղինակային կոլեկտիւներ, եղել այդ աշխատութեանների խմբագիրը։ Նրա անմիջական մասնակցութեամբ են ստեղծուել ու լույս տեսել այնպիսի կարևոր աշխատութեաններ, ինչպիսիք են՝ ,, Պատերազմների և ռազմական արվեստի պատմութեան,, ,, Ռազմական տրամադրութեան,, ,, Ռազմական արվեստը երկրորդ համաշխարհային պատերազմում /ստրատեգիան և օպերատիվ արվեստը/, և այլն։ Մեծ է Հ.Բաղրամ յանի ներդրումը Մ.Վ. Ֆրունզեի, Մ.Ն.Տուխաչևսկու, Գ.Յ.Օուկովի, Բ.Մ.Շապոշնիկովի, Ա.Մ.Վասիլևսկու, Յ.Յ.Ռուկոսուսկու, Հ. Խակովի, Ի.Ուրոբեիչի, Գ.Մ. Կարբիշևի և սովետական մի շարք այլ ռազմական գործիչների կյանքի ու հերոսական գործունեութեան յուսաբանման գործուան։

Բաղրամ յանի մասին շատ է զրվել։ Գեոևս պատերազմի ժամանակ հարաճուն ուշադրութեան առարկա էր նրա գորավարական սխրանքը, որը դարձել է տարբեր լեզուներով լույս տեսնող հազարավոր հոդվածների նյութ։ Հետպատերազմյան շրջանում հողմածների

հստ միասին հրապարակվել են նաև զրքեր ու զրքույկներ, պատերազմական գործողութիւնները պատմութիւն վերաբերյալ իրենց հուշագրութիւններում Հ.Բաղրամյանի քաղաքացիական ու գործարարական կեդարին անդրադարձել են սովետական ըզմախիվ գործադրներ. և գործադրներ: Գ.Փուկովը, Ա.Վասիլևսկին, Պ.Ռոսմիտրովը, Ն.Խլեբնիկովը, Ս.Շտեմենկոն և ուրիշներ շատ քարձի են զնահտել նրա ներդրումը Հայրենական մեծ պատերազմում սովետական ժողովրդի ձեռք բերած հաղթանակում: Հետևողականորեն նշվել է նրա մեծ աշխատանքը հետպատերազմյան շրջանում սովետական գինւած ուժերի մարտունակութիւն հետագա ըարձրացման գործում:

Սույն մատնագիտութիւններն ընդգրկում է Մարշալ Բաղրամյանի այն աշխատութիւնները, որոնք լույս են տեսել առանձին զրքերով, կամ որպես հոդվածներ՝ աւսագրերում և հանդեսներում, հայերեն, ռուսերեն և այլ լեզուներով:

Մատնագիտութիւնը ընդգրկել է նաև Մարշալի մասին եղած աշխատութիւնները առանձին գործերով և հոդվածներով, ինչպես նաև զրք. յորոնցում խոսվում է նաև Հ.Բաղրամյանի մասին:

Ա.Պ.Սիմոնյան

պատմական գիտութիւնների դոկտոր, պրոֆեսոր;
ՀՍՍՀ ԳԱ պատմութիւն ինստիտուտի
Հայրենական մեծ պատերազմի պատմութիւն
քաժնի վարիչ

Հ.Բ.ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ ԱՆԻՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԱՌԱՆՁԻՆ ԳՐԵՆՐՈՎ

- ՄԵՆԻ ԺՈՂՈՎՐԻ ՂԱՎԱԿՆԵՐԸ.- Երևան: Հայաստան,- 1987.- 472 էջ.
ԱՅՍՊԵՆ ԺԱՆՔ ԳԱՍԱՆՔ ԳԱՂԹԱՆԱԿԻ / ՀՈՒՇԵՐ/.- Երևան: Հայաստան,-
1979.- 782 էջ.
ԱՅՍՊԵՆ Է ԱԿԱՎԵԼ ԿԱՏԵՐԱԳՄՐ: / ՀՈՒՇԵՐ ՀԱՅՐԵՆՍԿԱՆ ՄԵՆ ԿԱՏԵՐԱԳՄԻ
ՄԱՍԻՆ/.- Երևան: Հայաստան,- 1976.- 680 էջ.
ՀԵՆՐՈՍ ԲԱՂԱԾ ԴԻՆԱԳՈՒ ԱՓԻՆ: / ԿԻՆԻ ԿԱՉՏՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅՐԵՆՍԿԱՆ
ՄԵՆ ԿԱՏԵՐԱԳՄԻ ԸՆԹՃՊՈՒՄ/.- Երևան: Հայաստան,- 1967.-
255 էջ.

Հ.Բ.ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ ՀՈՒՎԱԾՆԵՐԸ ՊՄԲԵՐԱԿԱՆ
ՄԱՄՈՒԼՈՒԽ ԵՎ ԺՈՂՈՎԱՏՈՒՆԵՐՈՒԽ

- ՀԱՐԹԱՆԱԿ: / Հատված ,, Իմ հիշողությունները,, զրքրց / // Սովետական
Հայաստան.- 1982.- Ն 5.- էջ 6-7.
ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԶԱԼ Հ.Բ. ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ ՇԱՐՈՒՆ: , Վերածնված
ժողովրդի տունը,, զրքրում.- Երևան: Հայաստան,- 1982.- էջ 131-
135.
ՑԻՏԱԿԵԼԻ ԿՐԹԾԱՆՈՒՄ: / Հատված ,, Այսպիսի մենք գասանք Գաղթանակի,,
զրքրց / // Հայրենիքի ժայռ.- 1980.- 7 մայիսի.
ԻՄ ԿՑԱՆՔԻԹ: / Սովետական Միության Մարշալի հուշերից / // Գարուն.-
1979.- Ն 2.- էջ 32-35.
ՀԱՄԱԵՐԱՐ ՀԱՅԻՆ ԿԱՏՄԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՆԱԿ // Սովետական Հայաստան.- 1979.-
9 մայիսի.
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՆՄՈՒՏՆԱԿԻ ՂԱՏՐ: / Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի

40-ամյակի առթիվ / // Երեկոյան երևան.- 1979.- 31 օգոստոսի.

ՓՈՐՁՈՒՓՅԱՆ տարիներ // Սովետական գրականություն.- 1978.- Է.- էջ 11-17, Ն 6.- էջ 51-75, Ն 7.- էջ 4-33, Ն 8.- էջ 4-31.

ՀԱՆՄԺՈՂՐԿԱՆՆԻ ԿԱՊԱՆԱԿ // Սովետական Հայաստան.- 1976.- 9 մայիսի.

ՀԵՐՈՍԱՊՏՈՒՄ // Սովետական Հայաստան.- 1975.- 6 հունիսի.

ՑԻՏՈՒՄԵԼԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄ: Հալթանակ Սրյոլի և Բոյանակի տակ: / Հատված-ներ հուշերի անտիպ գրքից / // Գալուստ.- 1975.- Ն 3.- էջ 15-23, Ն 4.- էջ 28-36, Ն 6.- էջ 30-36.

ՊԵՐՊԵՆՈՒՓՅԱՆ Է հրոճակման 50 օրեր: / Կուրսկի մակտամարտի 30 ամյակի առթիվ / // Սովետական Հայաստան.- 1973.- 4 օգոստոսի.
ԱՆՊԱՏԵԼԻՆ և ԼԵԿԵՆՊԱՐՉ // Կուլտուր-լուսավորական աշխատանք.- 1970.- 3.- էջ 5-7.

ԱՅՍՊԵՍ Է սկսվել պատերազմը: / Վավերագրական սյամվածք // Գալուստ.- 1969.- Ն 2.- էջ 66-80, Ն 3.- էջ 2-9, Ն 6.- էջ 40-50, Ն 10.- էջ 32-44.

ՄԵԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻ սիրանքը /, , Բուժական ժամանակակիցների հուշերում, , գրքում.- Երևան: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1969.- էջ 776-780.

ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ Հ. Բ., ԲԱԲԵՂԱՆՅԱՆ Հ. Պանծալի երեսնամյակ / Հարցազրույց Սովետական Միության Մարշալ, Սովետական Միության հերոս Հ. Բաղրամյանի և գրահասանակային գործերի Մարշալ, Սովետական Միության հերոս Հ. Բաբեղյանյանի հետ / // Սովետական գրականություն.- 1975.- Ն 5.- էջ 4-9.

ԳՐԶԻՐ Հ. Բ. ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ ՄԱՍԻՆ ԵՎ ԳՐԶԻՐ ՈՐՈՆՑ ՄԵՋ ԽՈՍՎՈՒՄ Է ՆԱԵՎ Հ. Բ. ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՂԱՒԱՋՅԱՆ Ե. Տասնչորս օր Մարշալ Բաղրամյանի հետ.- Երևան: Հայաստան, 1978.- 78 էջ.

ՂԱՐԻԲԱՆՅԱՆ Գ. Բ. Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը X/X դարի վերջին և XX դարի սկզբին.- Երևան: Համալս. հրատ., 1986.- 162 էջ.

ՂԱՐԻԲԱՆՅԱՆ Գ. Բ. Մայիսյան ապստամբությունը Հայաստանում 1920 թվականին.- Երևան: Համալս. հրատ., 1955.- 117 էջ.

ՂԱՐԻԲԱՆՅԱՆ Գ. Բ., ՍԻՄՈՆՅԱՆ Ա. Մարշալ Բաղրամյան: / Եննդյան 90-ամյակի առթիվ / // ՀՍՍՀ, , Գիտելիք, , ընկ.- Երևան: 1987.- 40 էջ.

ՍԱԼԽԱՆՅԱՆ Ա. Սովետական քանդակի հայ գործիչները.- Երևան: Հայաստան, 1965.- 655 էջ.

Նույնը: Հայկոտհրատ, 1963.- 487 էջ.

Սովետական Միության մարշալ Հ.Բաղրամյան.- էջ 167-192.
ՄԱԼԽԱՍՅԱՍ Ա. Գիրք հերոսների մասին.- Երևան: Հայաստան, 1964.-
302 էջ.

ՄԵՐԺԱՆՈՎ Մ. Զինվոր, զիննրաւ, մարշալ / Հ.Բ.Բաղրամյանի մասին/.-
Երևան: Հայաստան, 1975.- 166 էջ.

ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ Ա. Մարշալ Բաղրամյան: / Կյանքի և զործուներու յան ուր-
վագիծ/.- Երևան: Հայաստան, 1978.- 314 էջ.

ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ Ա. Միասնական շարքերում: Առաջադանը՝ Սովետական Միու-
թյան Մարշալ Հ.Բաղրամյանի.- Երևան: Հայաստան, 1975.- 489 էջ.
ՎԱՍԻԼԵՎԱԿԻ Ս.Մ. Իմ կյանքի զործը.- Երևան: Հայաստան, 1975.- 717 էջ.
ՕՎԱՆԵՅՈՎ Գ. Զինվորի օրագրից.- Երևան: Հայկոտհրատ, 1956.- 271 էջ.

ՀՈՒՎՈՒՆԵՐ Հ.Բ.ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՎԹԱՆԻԿԵՅԱՆ Ա. Սովետական Միության Մարշալ Հ.Բաղրամյանը // Երևան.-
Սոֆիա, 1959.- 11 սուպտեմբերի.-Ն/42.- էջ 2, Ն/43.- էջ 2.

ԲԱԼԱՅԱՆ Զ. Հանդիպում մեծ զորավարի հետ / համալսարանականների հան-
գիլումը Հ.Բաղրամյանի հետ / //Երևանի համալսարան.- 1976.-
Ն/3.- էջ 56-57.

ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ Գ. Նրկու տարի զիննրաւի հետ: /Հուշեր Սովետական Միության
Մարշալ Հ.Բաղրամյանի մասին/ //Լուրի.- 1984.- 9 մայիսի.

ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ նոր գիրքը՝ , Մեծ ժողովրդի զավակները, // Սովետական
Հայաստան.- 1985.- Ն/5.- էջ 1-5.

ԸՆԿԵՐ Հ.Բաղրամյանը իր ընտրողների մոտ // Սովետական Հայաստան.-1947.-
Ն/2-3-էջ 18-19.

ԾՆՆԻՅԱՆ ԴՕ-ամյակի առթիվ // Սովետատորի ն պրոպագանդիստի ընկնոտ.-
1967.-Ն/22.- էջ 27-28.

ԾՆՆԻՅԱՆ Դ5-ամյակի առթիվ // մզիտատոր ն պրոպագանդիստ.- 1972.-Ն/22.-
էջ 22-29.

ՀՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ սովետի ղեկավարությունը մեր թեկնածուները // Սովետա-
կան Հայաստան.- 1947.-Ն/7.- էջ 25.

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ Միության Մարշալ Հ.Բ.Բաղրամյան / 1897-1982 մահախոսա-
կան/ // Սովետական Հայաստան.- 1982.-Ն/10.- էջ 7.

ԲԵԼՈՐՈՐՈՐՈՎ Ա.Պ. Խոսք այս զրքի հեղինակի մասին: Բաղրամյան Հ.Բ.-
ն Մեծ ժողովրդի զավակները, զոքուհ.- Երևան: Հայաստան, 1987.-

էջ 426-480.

ԳԱՆԱԼՈՎ Ա. Ձկա պարտք առավել լինե՞... / Հանդիպում Մարշալի հետ /
// Սովետական Հայաստան.- 1985.- Ն 5.- էջ 10-13.

ԷՄԻՆ Գ. Ինչպես վայել է էպոսի հերոսին // Գրական թերթ.- 1982.-
1 հոկտեմբերի.

ԹՅՐԱԻՔԱՆՅԱՆ Վ. Բանիկի գեներալ Հ.Ք.Բաղրամյան / Ալնարկ / // Սովետական
գրականության լույսն և արվեստ.- 1943.- Ն 2.- էջ 45-50.

ՆԱԼԵՑԱՆ Ե. Բաղրամյան Հ.Ք. // Հայկական Սովետական Հանրագիտարան.-
Հ.2.- 1976.- էջ 258.

ՀԱՆՈՒՅԱՆ Մ. Միշտ հայրենի հողի պաշտպան: / Սովետական Միության
Մարշալ Հ.Բաղրամյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ // Գիտություն
և տեխնիկա.- 1977.- Ն 11. էջ 26-30.

ՀԱՅՈՑ հայրապետի ցավացական հեռագիրը Մարշալ Հովհաննես Բաղրամյանի
մահվան առթիվ տիկին Անահիտ Հարությունյանին // Էջմիածին.-
1982.- Ն 10թ.- էջ 31.

ՀԱՆՈՒՅՈՒՆՅԱՆ Ա. Մարշալի գիտական գրական ժառանգությունը // Կուսակա-
ցական խոսք.- 1985.- Ն 10.- էջ 6-9.

ՀԱՐՈՒՅՈՒՆՅԱՆ Ա. Մարշալ Բաղրամյանի Սովետական անվանի զորավարների
մասին // Սովետական Հայաստան.- 1984.- 13 մայիսի.

ՀԱՐՈՒՅՈՒՆՅԱՆ Ա. Անմահ փառերից մեկը: / Հ.Բաղրամյանի ծննդյան
70-ամյակը // Սովետական Հայաստան.- 1967.- Ն 12.- էջ 9-11.

ՀԱՐՈՒՅՈՒՆՅԱՆ Ա. Բյուրեղացած ճարտություն / Գարուն.- 1983.- Ն 6.-
էջ 12.

ՀԱՐՈՒՅՈՒՆՅԱՆ Փ. Ականավոր զորավարը // Աշխատող և արոպագանդիստ.-
1977.- Ն 22.- էջ 42-45.

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ՀՐ. Մարշալի պարը // Գրական թերթ.- 1982.- 1 հոկտեմ-
բերի.

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ՀՐ. Ականավոր զորավարն ու քաղաքացին // Բանբեր
Հայաստանի արխիվներին.- 1977.- Ն 3.- էջ 216-224.

ՂԱՁԱՐՅԱՆ Ա. Պանծալի զորավարը / Պատերազմ, սարդիկ, մակառազներ
գրքում: Գ 1. Իրևան: 1979. էջ 9-22.

ՂԱԼԱՉՅԱՆ Կ. Հարցազրույց Սովետական Միության Մարշալ Հ.Բաղրամյա-
նի հետ // Ավանգարդ.- 1976.- 13 հոկտեմբերի.

ՂԱՐՔԱՅԱՆ Գ.Ք. Սրտի արյունով գրված էջեր: Մարշալ Հ.Բաղրամյանի
գրական ժառանգությունը // Կուսակցական խոսք.- 1987.- Ն 22.-
էջ 23-26.

ՂԱՐԻՔԱՆՅԱՆ Գ.Բ. Փտակատան անուններ/ Զ.Բաղդամյան, Զ.Բարաթանյան
// Գիտություն և տեխնիկա.- 1985.- Ն 5.- էջ 1-6.

ՂԱՐԻՔԱՆՅԱՆ Գ.Բ. Մարշալ Բաղդամյանը հայ ժողովրդի ազատագրական
պայքարի մասին // Սովետական Հայաստան.- 1983.- 11.- էջ 7-10.

ՄԱՐՇԱԼԻ լուսանկարների հավաքածու: / ՀՍՍՀ Հոկտեմբերյան հեղափո-
խումբի և սոց. շինարարության պետական կենտրոնական արխիվում:
Ատորագրություն Ռ.Գ. / // Բաները Հայաստանի արխիվներին: - 1978.-
Ն 3.- էջ 285-286.

ՄԵՐՃԱՆՈՒ Մ. Արխիվյուն, վճռականություն, նախաձեռնություն... / Մ.Մեր-
ձանովը պատմում է Զ.Բաղդամյանի ղեկավարած ռազմաճակատի շտաբի
պետ Վ.Լ. Կուրառովի հետ ունեցած զրույցի մասին, // Սովետական
Հայաստան.- 1975.- 11 5.- էջ 10-11.

ՄԵՐՃԱՆՈՒ Մ. Էջեր գործարքի մարտական ջահելույթունից: / Էջեր Սույե-
տական Միության Մարշալ Զ.Բաղդամյանին նվիրված, , Գաղղիայի
գործարքը զրբից, // // Գալուս: - 1973.- Ն 12.- էջ 2-7.

ՄԻԱՑԱԿԱՆՅԱՆ Ա. Միասնական շարքերում: / Հայերը Հայրենական մեծ պա-
տերազմում / / Առաջաբանը՝ Սովետական Միության Մարշալ Զ.Բաղդամ-
յանին: - Երևան: Հայաստան.- 1975.- 489 էջ.

ՌՈՏԵՆՍՏՐՈՎ Պ.Ա. Սովետական անանավոր գործարքը // Լենինյան ուղիով.-
1977.- Ն 12.- էջ 68-76.

ՍԱՀԱԿՅԱՆ Ա. Բարուններ իմ ժողովրդին // Գրական թերթ.- 1982.- 1 հոկ-
տեմբերին.

ՍԻՄՈՆՅԱՆ Ա. Ռազմի մաժփաներով: / Առաջաբանը՝ Զ.Բաղդամյանին: - Երևան:
Սովետական գրող, - 1981.- 131 էջ.

ՎԵՐԳՅԱՆ Ի. Նա միշտ մեզ հետ է // Հայաստանի աշխատավորուհի: - 1982.-
11.- էջ 9-10.

ՎՆՐԳՅԱՆ Ի. Անցյալն անմոռաց է: / Հորցագրույց Մարշալ Զ.Բաղդամյանի
հետ / // Ավանգարդ.- 1972.- 25 նոկտեմբերին.

ТРУДЫ И.Х.БАГРАМЯНА ОТДЕЛЬНЫМИ КНИГАМИ

- ВЕЛИКОГО народа сыновья. - М.: Политиздат, 1984. - 360 с.
- ТАК начиналась война. - Киев: Политиздат Украины, 1984. - 495 с.; То же: Изд. 2-е М.: Воениздат, 1977. - 510 с.; То же: Киев: Дніпро, 1975. - 512 с.; То же: М.: Воениздат, 1971. - 512 с.
- БОГВАЯ слава. - М.: ДОСААФ, 1981. - 87 с.
- МОИ воспоминания. - Ереван: Айастан, 1980. - 664 с.; То же: Ереван: Айастан, 1979. - 664 с.
- ТАК мы шли к победе. - М.: Воениздат, 1977. - 608 с.
- ДНИ памятных боев. - Вильнюс: Винтис, 1975. - 32 с.
- НА пути к Великой Победе: I Прибалтийский фронт в операции "Ба_ратион". - М.: Знание, 1975. - 94 с.
- ФЛАНЦУЗЫ удар II-ой гвардейской. - Воронеж, 1973. - 278 с.
- I РОД воин на Днестр. - М.: Политиздат. - 1965. - 160 с.
- Aşa a inceput razboiul. Bucurest, 1974
- Geschichte der Kriegskunst. - 2 Aufl. - Berlin, 1973.
- Igy gyöztünk. - Budapest, Zrinyi Katonai Kiado, 1979. - 534 p.
- Igy Kezddött a haroru. - Budapest, Zrinyi Katonai Kiado, kossuth Kiado, 1973, 541 p.
- Miasto nad Dnieprem. - Warszawa, 1966. - 160 p.
- SO begann der Krieg. - Berlin, 1979. - 80 p.

КНИГИ ПОД РЕДАКЦИЕЙ И.Х.БАГРАМЯНА

- ВОЕННАЯ история: Учебник для военных училищ / Ред.комис.: Маршал Советского Союза Баграмян И.Х. (пред.) и др. - М.: Воениздат, 1971. - 351 с.
- ИСТОРИИ войн и военного искусства: Учебник для слушателей высших военных учебных заведений Советских Вооруженных Сил / Под ред. Маршала Советского Союза И.Х.Баграмяна и др. - М.: Воениздат, 1970. - 472 с.
- ИСТОРИЯ Великой Отечественной войны Советского Союза. В шести томах. Ред.комис.: Поспелов П.Н. (пред.), Андреев В.А., Антонов А.И., Баграмян И.Х.... и др. - М.: Изд. Мин. обороны СССР. - 1960.

СТАТЬИ И.Х.БАГРАМЯНА В ПЕРИОДИЧЕСКОЙ
ПЕЧАТИ И СБОРНИКАХ

- К БЕРМГАМ Литварного моря. В кн.: Всегда впереди. - М.: Советская Россия. 1967. - С.245-269.
- НА НСВОМ направлении // Коммунист. - 1983. - № 2. - С.18-21.
- РЕШАЮЩИЙ фронт // Правда. - 1981. - 13 июля.
- ХАРАКТЕР и особенности начального периода войны // Военно-исторический журнал. - 1981. № 10. - С.20-27.
- ВЕЛИКОЕ не может быть забыто // Коммунист. - 1980.- № 8.- С.60-72.
- СЛОВО о Маршале А.М.Василевском: О боях на территории Литвы в годы Великой Отечественной войны // Знамя. - 1980.- № 6.- С. 159-190.
- БАГРАМЯН И.Х., ВЬРОДОВ И. Роль представителей Ставки ВГК в годы войны. Организация и методы их работы // Военно-исторический журнал. - 1980.-№3.- С.25-32.
- ВСЕМИРНО-историческая победа // Коммунист. - 1979.- 9 мая.
- ГЕНЕРАЛ армии Курасев: (К 80-летию со дня рождения) // Военно-исторический журнал. - 1977. - № 7. - С. 125-127.
- СЛУЖБА Родине - священный долг: Слово молодым офицерам // Военный вестник. - 1977. - № 7. - С. 20-25.
- СОВЕТСКАЯ военная наука и защита социалистического отечества// Коммунист. - 1977. - № 7. - С.67-76.
- 1418 дней и ночей: (О победе в Великой Отечественной войне) // Тыл и снабжение Советских Вооруженных Сил.- 1977.- № 10. - С. 39-42.
- БЕССМЕРТНЫЙ подвиг:(К 30-летию Победы в Великой Отечественной войне) //Новь.-1976.-№5.-С.8-34.
- НА ЗАВЕРШАЮЩЕМ этапе Шяуляйской операции // Военно-исторический журнал. - 1976. - № 5. - С. 51-61.
- ПАМЯТЬ нужна живым //Советский Экран.-1976.-№9.-С.8-9.
- ПОДВИГ бессмертия //Советские профсоюзы.-1976.-№9.- С.4-5
- ШТУРМ Кенигсберга //Военно-исторический журнал.-1976.-№8.- С.56-65; № 9.- 47-57.
- ВЕЛИКИЙ подвиг народа //Радуга.-1975.-№5.-С.17-18.

- ЕСЕНАРОДНАЯ ПОБЕДА:** (К 30-летию Победы в Великой Отечественной войне) // Семья и школа. - 1975. - № 5. - С.2-4.
- ДВА наступления:** (Главы из 2-ой книги воспоминаний "Так начиналась война") // Дружба народов. - 1975. - № 3. - С.220-237.
- ЕДИНОЙ, могучей семьей** // Военное знамя. - 1975. - № 3.-С.2-4.
- К БЕРЕГАМ Интарного моря** // В мире книг. - 1975. - № II. -С.57-63.
- КРАХ "Цитадели".** В кн.: Знамя. - 1975. - Кн.2. - С.138-153; Кн. 3. - С. 137-154; Кн. 4. - С.137-151.
- ОПЕРАЦИЯ "Багратион"** // Новый мир. - 1975. - № 4. - С.162-170.
- ПОД грохот сотен батарей:** (О генерал-полковнике артиллерии Н.Хлебникове) // Огонек. - 1975.-№ 51. - С.13.
- Решенная революцией:** (О Военной Академии им. Фрунзе) // Огонек. - 1975. - № 9. - С.10-11.
- В БОЯХ за освобождение Советской Прибалтики** // Соэские профсоюзы. - 1974. - № 16. - С.32-34.
- ЗА МЕСЯЦ до конца войны:** (Воспоминания о Великой Отечественной войне) // Комсомольская жизнь. - 1974. - № 9.- С.16-21.
- ОБЪЯВЛЕНИЕ славы побед:** (К годовщине Вооруженных Сил) // Коммунист.- 1974. - № 2.- С.30-42.
- ОСВОБОЖДЕНИЕ Белоруссии:** (О проведении наступательной операции "Багратион" 1944 г.) //Коммунист Белоруссии.- 1974.- № 6.- С.20-26.
- I ПРИВАЛТИЙСКИЙ фронт** в операции "Багратион" (1944) // Новая и новейшая история. - 1974.- № 4. - С.99-110; № 5. - С.89-97.
- В ОСНОВЕ побед дисциплина:** (О значении военной дисциплины в бою) // Военный вестник. - 1973.- №8.- С.114-117.
- ГЕНЕРАЛ армии Белобородов:** (К 70-летию со дня рождения) // Военно-исторический журнал.- 1973.- № 1.- С. 124-127.
- ГЕНЕРАЛ армии Г.И.Хетагуров:** (К 70-летию со дня рождения) // Военно-исторический журнал. - 1973.- № 4. - С.121-124.
- КРАХ операции "Цитадель"** : (Победа Советских войск под Орлом и Брянском 1943 г.) // Новая и новейшая история.- 1973.- № 3. - С.91-106; № 4. С. 78-96.
- НАДЕЖНЫЙ страж родины** // Советские профсоюзы.- 1972.- № 3.- С. 30-31.

- ГЕНЕРАЛ армии М.И.Казаков: (К 70-летию со дня рождения) // Военно-исторический журнал. - 1971. - № 9. - С.118-123.
- ЗАЧЕМ горит "Зарница": (Ответ Маршала Советского Союза на письмо А.Рибкаковой) // Работница. - 1971. - № 6. - С.8.
- НАРОД и армия: (Отрывок из книги "Так начиналась война") // Огонек. - 1971. - № 40. - С.8-9.
- БИТВА за Киев: (Об обороне Киева в первые недели Великой Отечественной войны): Заметки // Дипро. - 1970. - № 10. - С.59-68. - На укр. яз.
- ЗА КАЖДУЮ пиццу: (Из рукописи книги Маршала Советского Союза И.Х. Баграмяна о первых днях Великой Отечественной войны) // Неделя. - 1970. - № 5. - С.4.
- ЗАВЕТАМ отцов верны // Труд. - 1970. - 21 июля.
- КПСС - вдохновитель и организатор великой победы // Тыл и снабжение Советских Вооруженных Сил. - 1970. - № 5. - С.2-8.
- НЕ ПОМЕРКНЕТ в веках ратный подвиг народа // Советские профессоры. - 1970. - № 8. - С.2-4.
- ЭТО было год Ельцом // Военно-исторический журнал. - 1970. - № 3. - С.53-62; № 4. - С.59-67.
- В БИТВЕ за Белоруссию: (Из истории Великой Отечественной войны) // Вестник общественных наук. - 1969. - № 7. - С.3-34.
- ВОСПИТЫВАЙТЕ патриотов: (Задачи военно-патристического воспитания школьников) // Семья и школа. - 1969. - № 2. - С. 2-3.
- НА ПУТЯХ и великой победе // Литературная Армения. - 1969. - № 11. - С.53-63.
- НА ПУТЯХ к великой победе: (О наступительных боях войск I Прибалтийского Фронта) // Коммунист Советской Латвии. - 1969. - № 10. - С.2-12; № 11. - С.21-23.
- СТРАНИЦА героической летописи: (О битвах Советских войск за освобождение Прибалтики) // Советская Литва. - 1969. - 29 июля.
- ТАЛАНТЛИВЫЙ флотоводец? (К 75-летию со дня рождения И.С.Исакова) // Вестник архивов Армении. - 1969. - № 2. - С.53-62.
- ТАЛАНТЛИВЫЙ флотоводец: (К 75-летию со дня рождения адмирала флота И.С.Исакова) // Литературная Армения. - 1969. - № 8. - С.47-53.
- ФЛАНГОВЫЙ удар II-ой гвардейской армии: (В битве под Курском) // Военно-исторический журнал. - 1969. - № 7. - С.83-95.
- ЗАПИСКИ начальника оперативного отдела // Военно-исторический журнал. - 1967. - № 3. - С.52-68.

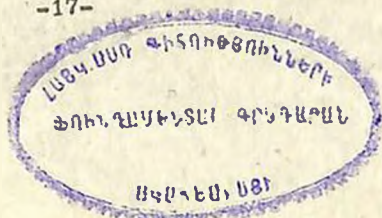
- НА СТРАЖЕ завоеваний революции // Советы депутатов трудящихся. - 1967. - № 3. - С.7-15.
- ПОД руководством ленинской партии // Тыл и снабжение Советских Вооруженных Сил. - 1967. - № 10. - С.10-19.
- РАЗВИТИЕ тыла в послевоенный период // Тыл и снабжение Советских Вооруженных Сил. - 1967. - № 1. - С.7-14.
- "СПАСИМО, друзья!" // Советская Литва. - 1967. - 2 декабря.
- ТАК начиналась война // Дружба народов. - 1967. - № 6. - С.7
- ОПЕРАЦИИ Земланд. В кн.: Штурм Кенигсберга. - Калининград. - 1965. - С.132-146.
- ВЕЛИКИЙ подвиг советского народа: (К 20-летию победы над гитлеровской Германией) // Советы депутатов трудящихся. - 1965. - № 5. - С.9-14.
- ДВАДЦАТЬ лет Великой победы: (О всемирно-историческом значении победы Советского Союза в Великой Отечественной войне) // Советские профсоюзы. - 1965. - № 8. - С.4-7.
- НЕИЗМЕРИМЫЙ подвиг советского народа // Клуб и художественная самодеятельность. - 1965. - № 3. - С.2.
- В БСЯХ за Советскую Прибалтику // Военный вестник. - 1964. - № 10. - С. 11.
- МОЛОДЕЖЬ и армия // Молодая гвардия. - 1964. - № 2. - С.3-9.
- НА ЗЕМЛЕ литовской // Советская Литва. - 1964. - 18 июня.
- НА ЭЛАНЕ главной стратегической группировки: (Боевые действия I Прибалтийского фронта в ходе Белорусской стратегической операции, 1944 г.) // Военно-исторический журнал. - 1964. - № 6. - С.7-13.
- СНЮЖОЗЬ вьюгу отгекую. В кн.: Полки идут на запад. - М., 1964. - С. 29-48.
- ШКОЛА патриотизма: (О формах и методах военно-патриотического воспитания советской молодежи) // Молодой Коммунист. - 1964. - № 2. - С.12-20.
- ВЕЛИКИЙ шаг: (К 200-летию со дня рождения Саят-Новы) // Литературная Армения. - 1963. - № 10. - С.17-18.
- ВСЕОБЩЕНО повышать боеготовность медицинской службы // Военно-медицинский журнал. - 1963. - № 5. - С.3-9.
- ОДНО из важнейших событий Великой Отечественной войны: (К 20-летию Курск- битвы) // Коммунист Вооруженных Сил. - 1963. - № 13. - С.26-34.

- ПЯЛУЛЬСКО-Литовская операция войск I Прибалтийского фронта // Военно-исторический журнал.- 1962.- № 10. - С.3-23.
- НАСТУПЛЕНИЕ войск I Прибалтийского фронта в Белорусской операции // Военно-исторический журнал.- 1961.- № 5. - С.15-31.
- СЛАВНАЯ дата героической истории армянского народа // Литературная Армения.- 1960.- № 6.- С.13-15.
- РОЖДЕННАЯ революцией: (к 40-летию Советской Армении) // Знамя.- 1958. - Кн.2. - С.127-141.
- СЛАВНЫЙ боевой путь // Коммунист. - 1958.- № 2.- С.34-49.
- ИСТОРИЧЕСКАЯ победа Советского народа // Октябрь.- 1955.- № 5.- С. 106-114.
- СОВЕТСКИЕ Вооруженные Силы - верный страж нашей Родины // Большевик Советской Латвии. - 1953.- №1. - С.41-56.
- ПОЛИТИКА большевистской партии - источник могущества Советской Армии // Большевик Советской Латвии. - 1952.- № 2. -С.21-34.
- СОВЕТСКАЯ Армия - армия мира и свободы: (к 33-й годовщине Советской Армии и Военно-морского флота) // Большевик Советской Латвии. - 1951. - № 3.- С.20-33.
- ТВЕРДЫЙ хозяйственный план-необходимое условие успешного выполнения задач боевой и политической подготовки // Тыл и снабжение Советских Вооруженных Сил.- 1950.- № 3.- С.15-20.
- ИСТОЧНИК могущества Советской Армии // Большевик Советской Латвии. - 1949.- № 3.- С.11-26.
- ВОИНЫ прибалтийцы в сражениях за Белоруссию. В кн.: Освобождение Белоруссии. - М., 1944.- С. 241-253.

Interviu su Marsalu Pita Baltisyte // Jaun. gretos. - 1973. - No22. - P.8-9.

Didrioji tarybines liaudies pergale // Tiesa - 1965. - Dal.6
Lietuvos komunistus partios CK Sekretoriui dragui A. Snieckui,
Lietuvos TSR Aukstausiausios Tarybos Presidiumo Pirmininkui dragui I.Palchiui, Lietuvos TSR Ministras Tarybos Pirinkui dragui M.Samauskui// Tiesa. - 1964. - I-19;TO es
Sov.Lietva. - 1964, 19 iulija

-17-

A // 76679

КНИЖИ О И.Х. БАГРАМЯНЕ И КРИТИ, В КОТОРЫХ
ГОВОРИТСЯ О И.Х.БАГРАМЯНЕ

- БОРЬБА за Советскую Прибалтику в Великой Отечественной войне.
Кн.2. - Рига: Лиесма, 1967. - 420 с.
- ВЕЛИКАЯ Отечественная война Советского Союза 1941-1945: (Краткая история) /Тельпуховский Б.С., Булычева Г.И., Бурляй А.И. и др. Ред. Тельпуховский Б.С. и др. 3-е изд., испр. и доп.- М.: Воениздат, 1984. - 560 с.
- ВЕЛИКАЯ Отечественная война Советского Союза. 1941-1945. (Краткая история) / Ред. комис.: П.Н.Поспелов (пред.) и др. Изд. 2-е, испр. и доп. М.: Воениздат, 1970. - 631 с.
- БУКОВ Г.К. Воспоминания и размышления. - М.: Изд-во агентства печати "Новости, 1969. - 751 с.
- ИВАНОВ А.П. Разгром Прибалтийской группировки немецко-фашистских войск. - М.: Воениздат, 1945. - 30 с.
- КАРВЯЛИС В. Освобождение Литовской ССР от гитлеровской оккупации /1944-45/. - Вильнюс: Минтис, 1975. - 240 с.
- ЛИГАРЕВ К. Солдат-полководец. - М.: Воениздат, 1944. - 72 с.
- МЕРЖАНОВ М.И. Солдат, генерал, маршал. - М.: Политиздат, 1974. - 127 с.
- ОЧЕРКИ истории Великой Отечественной войны /1941-1945/. - М.: Изд-во АН СССР, 1955. - 535 с.
- ТЕЛЬПУХОВСКИЙ Б.Р. Великая Отечественная война Советского Союза, 1941-1945. - М.: Политиздат, 1959. - 576 с.
- ЧИСТЯКОВ И. Служим Отчизне // Лит. запись Г.С.Комиссаровой /. 2-е изд. - М.: Воениздат, 1985. - 288 с.
То же: Минск: - Белорус, 1982. - 224 с.
То же: 2-е доп. изд. - Алма-Ата: Казахстан, - 1980. - 328 с.
То же: М.: Воениздат, 1975. - 318 с.
- ЭРЕНБУРГ И. Люди, годы, жизнь. - М.: Наука, 1965. - 275 с.
- ЭРЕНБУРГ И. Война. - М.: Огиз, 1944. - 113 с.

СТАТЬИ О И.Х.БАГРАМЯНЕ

БАГРАМЯН ИВАН ХРИСТОФОРОВИЧ. В кн.: Книга о героях.- Ереван: Изд-во АН Арм.ССР, 1985.- С.99-101.

ДОРОГАМИ победы: (Беседа с Героем Советского Союза, Маршалом Советского Союза И.Х.Баграмяном) // В мире книг.- 1977.- № 5. - С.3-6

К 80-ЛЕТИЮ маршала Советского Союза // Лайкас ир Ививай.- 1977. - № 20.- 24 с. На лит.яз.

ОБЩЕСТВО книголюбов - это хорошо! (Маршал Советского Союза И.Х. Баграмян отвечает на вопросы журнала "В мире книг") // В мире книг. - 1974. - № 4.- С.39.

ВАСИЛЬЕВСКИЙ А.М. Маршал Советского Союза И.Х.Баграмян // Военно-исторический журнал. - 1977. - № 12. - С. 111-115.

ВЛАДИМИРОВ П. Талант и мужество // Огонек. - 1972. - № 50.- С.19.

ВОЕНАЧАЛЬНИКИ - НУРЕКУ: (О дарственной книге Маршала Советского Союза Ивана Баграмяна) // Дружба народов. - 1977. - № 2. - С. 281.

ГЕРОИ войны на экране: (Маршал Советского Союза И.Х.Баграмян отвечает на вопросы журнала "Советский Экран") // Советский Экран. - 1975. - № 10. - С.2.

ДОБЛЕСТЬ и слава полководца. В кн.: Герои огненных лет.Т.7.- 1984. - с.43-54.

ДОЛОТ Э. Меж четырех гор: (О селе Чардахлы Азербайджанской ССР - родине Маршала Советского Союза И.Х.Баграмяна и Маршала Бронетанковых войск А.Бабаджаняна) // Турист. - 1975. - № 3.- С.2-3.

ДОРОГАМИ ПОВЕДЫ: (Беседа с героем Советского Союза, Маршалом Советского Союза И.Х.Баграмяном) // В мире книг. - 1977. - № 5.- С.3-6.

ДОРОГОЙ славы, дорогой отцов: (К 10-летию Всесоюзного похода комсомольцев и молодежи по местам революционной, боевой и трудовой славы. Маршал Советского Союза И.Х.Баграмян отвечает на вопросы журнала) // Молодой коммунист.- 1975. - №10.- С.12-14.

- ИПТЕВЫЕ полководцев К.Москаленко, И.Баграмяна // Военно-исторический журнал. - 1978. - № 2. - С.91-103.
- К 80-ЛЕТИЮ со дня рождения Маршала И.Х.Баграмяна // Календарь знаменательных и памятных дат. - 1977. - № II. - С.6-9.
- КАЗАРЯН А.В. Прославленный полководец. В кн.: Война, люди, судьбы: (Очерки). - Кн. 1. - Ереван: Айастан, 1975. - С.9-19.
- КАЛАЧЯН К. Четырнадцать дней с Маршалом Баграмяном // Литературная Армения. - 1979. - № II. - С.61-72.
- ЛИМОНЯН Г. Стелуки огненной битвы: (О Маршале Советского Союза И.Х.Баграмяне) // Коммунист. - 1984. - 5 августа.
- МАЦИВЮСКИС И. Всегда в строю: (К 80-летию со дня рождения Маршала Советского Союза И.Х. Баграмяна) // Советская Литва. - 1977. - II декабря.
- МАЦИВЮСКИС И. Товарищ маршал. (О Маршале Советского Союза И.Х. Баграмяне) // Советская Литва. - 1972. - 2 декабря.
- НЕЗАБЫВАЕМАЯ победа: (Маршал Советского Союза И.Х.Баграмян отвечает на вопросы журнала "Наука и религия") // Наука и религия. - 1978. - № 5. - С.4-6.
- ПЕТРОВ И. Сын народа: (Фильм о Маршале Советского Союза И.Х.Баграмяне, с данным творческим объединением "Ереван") // Журналист. - 1970. - № 2. - С.48.
- РОТМИСТРОВ П.А. От солдата до маршала: (К 70-летию со дня рождения И.Х.Баграмяна.) // Литературная Армения. - 1968. - № I. - С.72-78.
- РОТМИСТРОВ П.А. Прославленный полководец Великой Отечественной: (К 80-летию со дня рождения Маршала И.Х.Баграмяна) // Огонек. - 1977. - № 48. - С.17.
- РОТМИСТРОВ П. Путь полководца: (К 70-летию Маршала Советского Союза И.Х.Баграмяна) // -Тыл и снабжение Советских Вооруженных Сил. - 1967. - № II. - С.16-22.
- САВЧЕНКО В. Баграмян И.Х. // Латвийская Советская Энциклопедия. - Т.1. - Рига: 1967. - С. 157.
- САДОВОСКИЙ Я. Если защити справедливость: (О войнах из села Чардахлы - родины маршалов И.Х.Баграмяна и А.Х.Бабаджяна) // Наука и религия. - 1975. - № 5. - С.26-28.
- САНДАЛОВ Л. Путь Советского полководца: (К 70-летию Маршала Советского Союза И.Х.Баграмяна) // Военно-исторический журнал. - 1967. - № II. - С.39-47.

- САНДАЛОВ Л. Маршал Баграмян. В кн.: Дружба /ост. А.Араумян.- Т.2. - Ереван: Айпетрат, 1960.- С. 176-191.
- СЕЛО отважных: (Чардахлы-родина И.Х.Баграмяна, А.Х.Бабаджаняна) // Бакинский рабочий. - 1974. - 12 сентября.
- СНЕЧКУС А. Полководец, челсвек, друг // Счетская Литва. - 1967. - 2 декабря.
- ТУМАНОВ В. Праздник улицы: (Об увековечении памяти Маршала Советского Союза И.Х.Баграмяна на месте будущего микрорайона Пашилайчяй в Вильнюсе) // Строительная газета. - 1963. - 15 мая.
- ЧАТИНЯН А.А. Маршал Баграмян // За родину. - 1965. - 15 июня.
- ЧИСТЯКОВ И. Служу Советскому Отечеству: (О завершении крестного перелома в ходе Великой Отечественной войны) // Дружба народов. - 1973. - № 5. - С. 197-215.

Garibgzhonian G.B. Iz memuarov marschala Bagramiana. -- Sevani. - 1966. - 4 june.

Garibdzarian G. B. Marshal Bagramian on the liberation struggle of the Armenians. - Krunk, 1983, No. 1!, p. 6-10.

Stalinas I.V. Vyriausiojo Kariuomenes Vado Isakymas v Armios gen. Bagramianui; (Varsuvos premies-cio-pragos usemino proqa) // Tiesa. - 1944. - Rugs 15

Stalinas I.V. Vyriausiojo Kariuomenes Vado Isakymas NR 252, 1945 Sausio men 28d. i-jopabaltjo fronto Kariuomenes vadui armjos gen. Bagramianui // Sov. Litva. - 1945. - Sausio 30.

СТАТЬИ О И.Х.БАГРАМЯНЕ В ЭНЦИКЛОПЕДИЯХ

- БАГРАМЯН И.Х. // Азербайджанская Советская Энциклопедия. - Т.1.- Баку; 1976. - С.529.
- БАГРАМЯН И.Х. Большая Советская Энциклопедия. - Т.2. - Изд 3-е.- М.; 1970.- С.513.
- БАГРАМЯН И.Х. // Большая Советская Энциклопедия. - Т.4. - Изд. 2-е. М.: 1950. - С.25.

- БАГРАМЯН И.Х. // Грузинская Советская Энциклопедия. - Т.2. - Тбилиси; 1977. - С.127.
- БАГРАМЯН И.Х. // Краткая Энциклопедия Белорусской ССР. - Т.5.- Минск; 1982. - С.36.
- БАГРАМЯН И.Х. // Литовская Советская Энциклопедия. - Т.1.- Вильнюс; 1976. - С.565.
- БАГРАМЯН И.Х. // Малая Советская Энциклопедия. - Т.1. - Изд. 3-е.- М.; 1976. - С.724.
- БАГРАМЯН И.Х. // Молдавская Советская Энциклопедия. - Т.1. - Кишинев; 1970. - С.319.
- БАГРАМЯН И.Х. // Советская Военная Энциклопедия. - Т.1. - М.; 1976. - С.357.
- БАГРАМЯН И.Х. // Советская Историческая Энциклопедия. - Т.2. - М.; 1961. - С.35.
- БАГРАМЯН И.Х. // Эстонская Советская Энциклопедия. Т.1. - Таллин; 1968. - С.274.

Բ Ա Վ Ա Ն Ի Ա Կ Ո Խ Թ Յ Ո Ի Ն

1. Ա. Պ. ՍԻՄՈՆՅԱՆ - Մարշալ Հովհաննես Բաղրամյան	3-6
2. Հ. Զ. ԲԱՄԿԱՄՅԱՆԻ աշխատութիւնները առանձին գրքերով	7
3. Հ. Զ. ԲԱՄԿԱՄՅԱՆԻ հոդվածները պարբերական մամուլում և ժողովածուներում	7-8
4. ԳՐԵՐ Հ. Զ. Բաղրամյանի մասին և գրքեր, որոնց մեջ խոս- վում է նաև Հ. Զ. Բաղրամյանի մասին	8-9
5. ՀՈԳՎԱԾՆԵՐ Հ. Զ. Բաղրամյանի մասին	9-11
6. Труды И.Х.Баграмяна отдельными книгами	12
7. Книги под редакцией И.Х.Баграмяна	12
8. Статьи И.Х.Баграмяна в периодической печати и сборниках	13-17
9. Книги о И.Х.Баграмяне и книги, в которых говорится о И.Х.Баграмяне	18
10. Статьи с И.Х.Баграмяне	13-21
11. Статьи о И.Х.Баграмяне в энциклопедиях	21-22

[504]

© Центр научной информации по общественным
наукам АН Армянской ССР

Заказ 31

Тираж 200

Подписано к печати 23.XI.1987 г. Печатный лист 1,5 60/90, 1/16

Стпечатано на ротационном участке Центра научной информации
по общественным наукам и Фундаментальной библиотеки АН АрмССР,
Ереван-I, ул.Абог на, 15.

A $\frac{\bar{n}}{76679}$